

Ústav světových dějin

Posudek oponenta diplomové práce

**Jan Zumr: Rakouští příslušníci 2. tankové divize SS „Das Reich“, Praha 2013, 139 stran
rkp. + přílohy**

Jan Zumr se ve své diplomové práci rozhodl věnovat tématu, které je badatelsky lákavé a ještě ne zcela zpracované – působení Rakušanů v jednotkách SS.

Hned v úvodu své práce si Zumr vymezil kritéria, koho při svém bádání považoval za Rakušana (tedy ten, kdo se narodil a žil na území dnešní Rakouské republiky; kdo se narodil před a během první světové války na území Rakouska-Uherska; kdo žil na území dnešního Rakouska). Kvůli vysokému počtu mužů, kteří tuto charakteristiku splňovali, se Zumr zaměřil na 48 Rakušanů, kteří získali během války v divizi „Das Reich“ jedno z významných válečných vyznamenání.

Zumrova práce je rozdělena celkem do devíti kapitol. První se zabývá počátky SS v Německu, ale z mého pohledu a kvůli zasazení práce do širšího kontextu, je příliš krátká (jedná se o cca jeden a půl strany), podobně jako kapitola druhá (začlenění Rakušanů do nově budovaných ozbrojených jednotek SS). V dalších částech se již autor zaměřuje na samotnou divizi „Das Reich“ a působení Rakušanů v nich. Zumr v úvodu píše, že „cílem práce není popsat čistě vojenské dějiny divize. Naopak, hlavním cílem zkoumání je její národnostní složení.“ (str. 15). Zde ovšem vyvstává základní metodologická otázka, zda Zumrovo vymezení toho, koho považuje za Rakušana, je relevantní (resp. do jaké míry diskutabilní). Pokud by totiž bylo provedeno jinak, závěry práce by byly jistě zcela odlišné. Otázkou rovněž je, kolik z oněch 48 mužů, které si Zumr pro svou analýzu zvolil, sami sebe vůbec považovali za „Rakušana“. Další kritická připomínka směřuje k tomu, jakým způsobem si Zumr vzorek rakouských příslušníků divize „Das Reich“ (48 mužů) vybral. Proč autor za kritérium zvolil muže, kteří dostali vysoké vyznamenání? Nebylo by pro následnou analýzu logičtější vybrat muže s nejvyšší hodností? Následná analýza sociálního původu, konfese či rodinného stavu tak dle mého o ničem zásadním nevypovídá, protože pokud bychom např. zvolili výběr podle

Ústav světových dějin

dosažené hodnoty, Zumrovy grafy a tabulky by nám přinesly zcela jiné hodnoty. Navíc vzorek 48 mužů je vzhledem k počtu příslušníků divizí SS pro takovou analýzu zcela mizivý a nemůže o ničem zásadním vypovídat, ani když se Zumr zaměřil pouze na jednu divizi. Z tohoto pohledu je dle mého názoru celý metodologický rámec Zumrovo práce „na vodě“ a některé Zumrovy závěry mohou být lehce napadnutelné.

Přes tyto připomínky je ale potřeba ocenit, že Zumr pracoval s velkým množstvím primárních pramenů a to nejen českých, ale i zahraničních. Autor prokázal, že je schopen prameny i sekundární literaturu kriticky hodnotit a splnil všechny nároky, které jsou na tento typ závěrečné kvalifikační práce kladeny. Kvůli použití primárních pramenů Zumr přináší některé nové poznatky, kde obohacují výzkum tématu působení jednotek SS za druhé světové války. Je potřeba ocenit zpracování českých archivních materiálů, které badatelé zatím tolik nevyužívali. Přílohy vhodně doplňují text práce. Otázka metodologického vymezení práce je spíše otázkou diskuse k obhajobě, a proto navrhuji hodnocení „výborně“.

V Praze dne 12. 6. 2013

PhDr. Jan Koura, Ph.D.

Ústav světových dějin